

Mesur Llywodraeth Leol (Cymru) 2011

2011 mccc 4

RHAN 1

ATGYFNERTHU DEMOCRATIAETH LEOL

PENNOD 1

HYBU A CHEFNOGI AELODAETH O AWDURDODAU LLEOL

Arolwg o gynghorwyr ac ymgeiswyr na fu iddynt lwyddo i gael eu hethol yn gynghorwyr

1 Dyletswydd i gynnal arolwg

- (1) Rhaid i awdurdod lleol, yn unol â rheoliadau o dan yr adran hon, gynnal arolwg—
 - (a) o gynghorwyr yn ei ardal, a
 - (b) o ymgeiswyr na fu iddynt lwyddo i gael eu hethol i swydd cynghorydd yn ei ardal.
- (2) Rhaid i awdurdod lleol gynnal arolwg ar ôl pob etholiad cyffredin—
 - (a) ar gyfer cyngor y sir neu'r fwrdeistref sirol, a
 - (b) ar gyfer cyngor cymuned yn ardal yr awdurdod lleol.
- (3) Rhaid i'r arolwg gael ei gynnal—
 - (a) drwy ofyn cwestiynau rhagnodedig ar unrhyw ffurf rhagnodedig neu mewn unrhyw ddull rhagnodedig, a
 - (b) drwy grynhoi'r wybodaeth ar unrhyw ffurf rhagnodedig neu mewn unrhyw ddull rhagnodedig.
- (4) Mae'r cwestiynau y caniateir eu rhagnodi o dan is-adran (3) yn cynnwys cwestiynau (ond heb fod yn gyfyngedig iddynt) ynglŷn â'r unigolyn y maent wedi eu cyfeirio ato ynghylch—
 - (a) rhywedd;

- (b) cyfeiriadedd rhywiol;
 - (c) iaith;
 - (d) hil;
 - (e) oedran;
 - (f) anabledd;
 - (g) crefydd neu gred;
 - (h) iechyd;
 - (i) addysg a chymwysterau;
 - (j) cyflogaeth;
 - (k) gwaith fel cynghorydd.
- (5) Nid oes dim yn yr adran hon sy'n gosod dyletswydd ar gynghorydd neu ymgeisydd na lwyddodd i gael ei ethol i swydd cynghorydd i ddarparu unrhyw wybodaeth.
- (6) Rhaid i awdurdod lleol wneud trefniadau i gynghorwyr ac ymgeiswyr na fu iddynt lwyddo i gael eu hethol i swydd cynghorydd ddarparu gwybodaeth yn ddienw o dan yr adran hon.
- (7) Yn yr adran hon—
- ystyr “anabledd” (“*disability*”) yw amhariad corfforol neu feddyliol a chanddo effaith andwyol sylweddol a hirdymor ar allu person i gyflawni gweithgareddau beunyddiol normal;
 - ystyr “cred” (“*belief*”) yw unrhyw gred grefyddol neu athronyddol ac mae cyfeiriad at gred yn cynnwys cyfeiriad at ddiffyg cred;
 - ystyr “crefydd” (“*religion*”) yw unrhyw grefydd ac mae cyfeiriad at grefydd yn cynnwys cyfeiriad at ddiffyg crefydd;
 - ystyr “cyfeiriadedd rhywiol” (“*sexual orientation*”) yw cyfeiriadedd rhywiol person—
 - (a) tuag at bersonau o'r un rhyw,
 - (b) tuag at bersonau o'r rhyw arall, neu
 - (c) tuag at bersonau o'r naill ryw neu'r llall;
 - mae “cynghorydd” (“*councillor*”) yn cynnwys cynghorydd cymuned;
 - ystyr “hil” (“*race*”) yw lliw, cenedligrwydd neu darddiad ethnig neu genedlaethol.

2 Cwblhau arolwg a chyhoeddi gwybodaeth

- (1) Rhaid i awdurdod lleol gwblhau ei arolwg a darparu'r wybodaeth sy'n cael ei chrynhai ganddo i Weinidogion Cymru cyn pen chwe mis ar ôl dyddiad yr etholiad cyffredin y mae'n ymwneud ag ef.
- (2) Rhaid i awdurdod lleol ddarparu'r wybodaeth ar unrhyw ffurf ragnodedig neu mewn unrhyw ddull rhagnodedig.
- (3) Caiff awdurdod lleol gyhoeddi'r wybodaeth sy'n cael ei chrynhai gan arolwg yn y dull y mae o'r farn ei bod yn briodol ei chyhoeddi, yn ddarostyngedig i is-adran (6).
- (4) Rhaid i Weinidogion Cymru—
 - (a) crynhai'r wybodaeth a gânt oddi wrth awdurdodau lleol o dan yr adran hon, a
 - (b) ei chyhoeddi cyn pen deuddeng mis ar ôl dyddiad yr etholiad cyffredin y mae'n ymwneud ag ef.

(5) Caiff Gweinidogion Cymru—

- (a) cyhoeddi gwybodaeth o dan is-adran (4)(b) yn y dull y maent o'r farn ei bod yn briodol ei chyhoeddi, yn ddarostyngedig i is-adran (6);
- (b) rhannu unrhyw wybodaeth a ddarperir iddynt o dan is-adran (1) ag unrhyw gorff sy'n cynrychioli buddiannau cynghorau sir, cynghorau bwrdeistref sirol neu gynghorau cymuned yng Nghymru.

(6) Nid yw unrhyw wybodaeth a geir o dan adran 1 neu'r adran hon i'w chyhoeddi na'i rhannu ar unrhyw ffurf sydd, naill ai ar ei phen ei hun neu ar y cyd ag unrhyw wybodaeth arall, yn datgelu pwy yw unrhyw unigolyn y mae'n ymwneud ag ef neu'n ei gwneud yn bosibl i'r unigolyn hwnnw gael ei adnabod.

3 Canllawiau ynghylch arolygon

Wrth arfer ei swyddogaethau o dan adrannau 1 a 2, rhaid i awdurdod lleol roi sylw i ganllawiau a roddir gan Weinidogion Cymru.

Cefnogi aelodaeth

4 Mynychu cyfarfodydd o bell

- (1) Nid yw cyfeiriad mewn unrhyw ddeddfiad at gyfarfod o awdurdod lleol wedi ei gyfyngu i gyfarfod o bob person y mae pob un ohonynt yn bresennol yn yr un fangre.
- (2) At ddibenion unrhyw ddeddfiad o'r fath, mae aelod o awdurdod lleol nad yw'n bresennol yn y fangre lle y cynhelir cyfarfod o'r awdurdod hwnnw (“aelod sy'n mynychu o bell”) yn mynychu'r cyfarfod ar unrhyw adeg os bydd pob un o'r amodau yn is-adran (3) wedi eu bodloni.
- (3) Yr amodau hynny yw—
 - (a) bod yr aelod sy'n mynychu o bell, ar yr adeg honno—
 - (i) yn gallu gweld a chlywed yr aelodau sy'n mynychu'r fangre, a'i fod yn gallu cael ei weld a'i glywed ganddynt,
 - (ii) yn gallu gweld a chlywed unrhyw aelodau o'r cyhoedd a chanddynt hawl i fynychu'r cyfarfod sy'n bresennol yn y fangre honno ac sy'n arfer hawl i siarad yn y cyfarfod, a'i fod yn gallu cael ei weld a'i glywed ganddynt, a
 - (iii) yn gallu cael ei weld a'i glywed gan unrhyw aelodau eraill o'r cyhoedd a chanddynt hawl felly i fod yn bresennol yn y fangre honno;
 - (b) bod yr aelod sy'n mynychu o bell, ar yr adeg honno, yn gallu clywed unrhyw aelod arall sy'n mynychu o bell ac y mae'r amod ym mharagraff (a) wedi ei fodloni mewn cysylltiad ag ef ar yr adeg honno, a'i fod yn gallu cael ei glywed ganddo;
 - (c) nad yw defnyddio cyfleusterau sy'n galluogi'r amodau ym mharagraffau (a) a (b) i gael eu bodloni mewn cysylltiad a'r aelod sy'n mynychu o bell wedi ei wahardd gan y rheolau sefydlog neu gan unrhyw un neu ragor o reolau eraill yr awdurdod sy'n llywodraethu'r cyfarfod.
- (4) Rhaid i reolau sefydlog awdurdod lleol sicrhau nad oes cworwm ar gyfer cyfarfod o'r awdurdod lleol ar unrhyw adeg pan fo nifer yr aelodau sy'n mynychu o bell yn hafal i nifer yr aelodau sy'n mynychu'r fangre neu'n fwy na'r nifer hwnnw.

- (5) Caiff awdurdod lleol wneud rheolau sefydlog eraill ynghylch mynychu cyfarfodydd awdurdod lleol o bell.
- (6) Rhaid i awdurdod lleol roi sylw i ganllawiau a roddir gan Weinidogion Cymru mewn perthynas â chyfarfodydd o'r awdurdod a fynychir o bell yn unol â'r adran hon.
- (7) Mae'r adran hon yn gymwys mewn perthynas â chyfarfod pwyllgor neu is-bwyllgor i awdurdod lleol fel y mae'n gymwys mewn perthynas â chyfarfod o awdurdod lleol.
- (8) Ond ni chaiff person sy'n aelod cyfetholedig o bwyllgor neu is-bwyllgor fod yn aelod sy'n mynychu cyfarfod o bell yn rhinwedd yr adran hon.
- (9) At ddiben yr adran hon—
 - (a) mae cyfeiriad at berson (A) yn gweld person arall (B) i'w ddehongli fel cyfeiriad at A yn gweld B pan fo B yn siarad yn y cyfarfod;
 - (b) mae cyfeiriad at berson (C) yn cael ei weld gan berson arall (D) i'w ddehongli fel cyfeiriad at C yn cael ei weld gan D pan fo C yn siarad yn y cyfarfod.
- (10) Yn yr adran hon—

ystyr “aelod cyfetholedig” (“*co-opted member*”), mewn perthynas â phwyllgor neu is-bwyllgor i awdurdod lleol, yw person sy'n aelod o'r pwyllgor neu'r is-bwyllgor, ond nad yw'n aelod o'r awdurdod;

ystyr “aelod sy'n mynychu'r fangre” (“*member in actual attendance*”), mewn perthynas â chyfarfod o awdurdod lleol, yw aelod o'r awdurdod sy'n mynychu'r cyfarfod yn y fangre lle y cynhelir y cyfarfod.

5 Adroddiadau blynyddol gan aelodau o awdurdod lleol

- (1) Rhaid i awdurdod lleol wneud trefniadau—
 - (a) i bob person sy'n aelod o'r awdurdod lunio adroddiad blynyddol ynghylch gweithgareddau'r person fel aelod o'r awdurdod yn ystod y flwyddyn y mae'r adroddiad yn ymwneud â hi,
 - (b) i bob person sy'n aelod o weithrediaeth yr awdurdod lunio adroddiad blynyddol ynghylch gweithgareddau'r person fel aelod o'r weithrediaeth yn ystod y flwyddyn y mae'r adroddiad yn ymwneud â hi, ac
 - (c) i'r awdurdod gyhoeddi pob adroddiad blynyddol sy'n cael ei lunio gan ei aelodau a chan aelodau ei weithrediaeth.
- (2) Caiff y trefniadau gynnwys amodau o ran cynnwys adroddiad y mae'n rhaid iddynt gael eu bodloni gan y person sydd yn ei lunio.
- (3) Rhaid i awdurdod lleol roi cyhoeddusrwydd i'w drefniadau.
- (4) Wrth arfer ei swyddogaethau o dan yr adran hon rhaid i awdurdod lleol roi sylw i ganllawiau a roddir gan Weinidogion Cymru.

6 Amseru cyfarfodydd cyngor

- (1) Caiff Gweinidogion Cymru roi canllawiau ynghylch amser cynnal cyfarfodydd awdurdod lleol.
- (2) Rhaid i awdurdod lleol roi sylw i ganllawiau a roddir o dan is-adran (1).
- (3) Yn is-adran (1), ystyr “cyfarfodydd awdurdod lleol” yw—

Statws This is the original version (as it was originally enacted).

- (a) cyfarfodydd yr awdurdod lleol;
- (b) cyfarfodydd unrhyw bwyllgor neu is-bwyllgor i'r awdurdod.

7 Hyfforddi a datblygu aelodau o awdurdod lleol

- (1) Rhaid i awdurdod lleol sicrhau y darperir cyfleoedd hyfforddi a datblygu rhesymol i'w aelodau.
- (2) Rhaid i awdurdod lleol sicrhau bod adolygiad blynyddol o anghenion hyfforddi a datblygu'r aelod ar gael i bob aelod o'r awdurdod.
- (3) Rhaid i'r adolygiad gynnwys cyfle am gyfweiliad gyda pherson sydd, ym marn yr awdurdod, yn briodol gymwys i roi cyngor am anghenion hyfforddi a datblygu aelod o awdurdod lleol.
- (4) Wrth arfer ei swyddogaethau o dan yr adran hon rhaid i awdurdod lleol roi sylw i ganllawiau a roddir gan Weinidogion Cymru.
- (5) Yn achos awdurdod sy'n gweithredu gweithrediaeth arweinydd a chabinet (Cymru), nid yw cyfeiriad yn yr adran hon at aelod o awdurdod lleol yn cynnwys yr arweinydd gweithrediaeth.

PENNOD 2

GWASANAETHAU DEMOCRATAIDD AWDURDOD LLEOL

8 Pennaeth gwasanaethau democrataidd

- (1) Rhaid i awdurdod lleol—
 - (a) dynodi un o'i swyddogion i gyflawni'r swyddogaethau yn adran 9 (“swyddogaethau gwasanaethau democrataidd”);
 - (b) darparu i'r swyddog hwnnw y staff, y llety a'r adnoddau eraill sydd, ym marn yr awdurdod, yn ddigon i ganiatáu i swyddogaethau'r swyddog hwnnw gael eu cyflawni.
- (2) Caiff pennaeth gwasanaethau democrataidd drefnu i swyddogaethau gwasanaethau democrataidd gael eu cyflawni gan staff a ddarperir o dan yr adran hon.
- (3) Mae swyddog a ddynodir gan awdurdod lleol o dan yr adran hon i'w alw'n bennaeth gwasanaethau democrataidd.
- (4) Ni chaiff awdurdod lleol ddynodi unrhyw un neu ragor o'r canlynol o dan yr adran hon—
 - (a) pennaeth gwasanaeth cyflogedig yr awdurdod a ddynodir o dan adran 4 o Ddeddf Llywodraeth Leol a Thai 1989;
 - (b) swyddog monitro'r awdurdod a ddynodir o dan adran 5 o'r Ddeddf honno;
 - (c) prif swyddog cyllid yr awdurdod, o fewn ystyr yr adran honno.

9 Swyddogaethau gwasanaethau democrataidd

- (1) Y canlynol yw swyddogaethau pennaeth gwasanaethau democrataidd—

Statws This is the original version (as it was originally enacted).

- (a) rhoi cymorth a chyngor i'r awdurdod mewn perthynas â'i gyfarfodydd, yn ddarostyngedig i is-adran (2);
 - (b) rhoi cymorth a chyngor i bwyllgorau'r awdurdod (ac eithrio'r pwyllgorau a grybwyllir ym mharagraff (e)) ac i aelodau o'r pwyllgorau hynny, yn ddarostyngedig i is-adran (2);
 - (c) rhoi cymorth a chyngor i unrhyw gyd-bwyllgor y mae awdurdod lleol yn gyfrifol am ei drefnu ac i aelodau o'r pwyllgor hwnnw, yn ddarostyngedig i is-adran (2);
 - (d) hybu rôl pwyllgor neu bwyllgorau trosolwg a chraffu'r awdurdod;
 - (e) rhoi cymorth a chyngor—
 - (i) i bwyllgor neu bwyllgorau trosolwg a chraffu'r awdurdod ac i aelodau o'r pwyllgor hwnnw neu'r pwyllgorau hynny, a
 - (ii) i bwyllgor gwasanaethau democrataidd yr awdurdod ac i aelodau o'r pwyllgor hwnnw;
 - (f) rhoi cymorth a chyngor mewn perthynas â swyddogaethau pwyllgor neu bwyllgorau trosolwg a chraffu'r awdurdod i bob un o'r canlynol—
 - (i) aelodau o'r awdurdod;
 - (ii) aelodau gweithrediaeth o'r awdurdod;
 - (iii) swyddogion yr awdurdod;
 - (g) rhoi cymorth a chyngor i bob aelod o'r awdurdod wrth iddo gyflawni rôl aelod o'r awdurdod, yn ddarostyngedig i is-adran (3);
 - (h) llunio adroddiadau a gwneud argymhellion mewn cysylltiad ag unrhyw un neu ragor o'r canlynol—
 - (i) nifer y staff y mae eu hangen i gyflawni swyddogaethau gwasanaethau democrataidd, a'u graddau;
 - (ii) penodi staff i gyflawni swyddogaethau gwasanaethau democrataidd;
 - (iii) trefnu a rheoli'n briodol staff sy'n cyflawni swyddogaethau gwasanaethau democrataidd;
 - (i) unrhyw swyddogaethau eraill a ragnodir.
- (2) Nid yw cyfeiriadau at “gyngor” ym mharagraffau (a) i (c) yn cynnwys cyngor ynghylch a ddylai neu sut y dylai swyddogaethau'r awdurdod gael eu harfer, neu fod wedi eu harfer.
- (3) Nid yw'r mathau canlynol o gymorth a chyngor i'w hystyried yn gymorth a chyngor at ddibenion is-adran (1)(g)—
- (a) cymorth a chyngor i aelod o'r awdurdod wrth i'r aelod hwnnw gyflawni ei swyddogaethau fel rhan o weithrediaeth yr awdurdod (ac eithrio fel y darperir ar ei gyfer o dan is-adran (1)(f));
 - (b) cyngor ynghylch a ddylai neu sut y dylai swyddogaethau'r awdurdod gael eu harfer, neu fod wedi eu harfer, mewn perthynas ag unrhyw fater sy'n cael ei ystyried, neu sydd i'w ystyried, mewn un o gyfarfodydd yr awdurdod, un o gyfarfodydd pwyllgor y cyfeiriwyd ato yn is-adran (1)(b) neu un o gyfarfodydd cyd-bwyllgor y mae awdurdod lleol yn gyfrifol am ei drefnu.
- (4) Nid oes dim yn is-adran (1)(h) sy'n effeithio ar ddyletswydd pennaeth gwasanaeth cyflogedig yn adran 4(2) o Ddeddf Llywodraeth Leol a Thai 1989.
- (5) Yn yr adran hon, mae cyfeiriadau at bwyllgor (neu gyd-bwyllgor) yn cynnwys cyfeiriadau at unrhyw is-bwyllgor i'r pwyllgor hwnnw.

10 Dyletswydd i fabwysiadu rheolau sefydlog ynghylch rheoli staff

- (1) Caiff Gweinidogion Cymru ei gwneud yn ofynnol drwy reoliadau i awdurdod lleol—
 - (a) ymgorffori darpariaeth ragnodedig sy'n ymwneud â rheoli staff a ddarperir o dan adran 8(1)(b) yn ei reolau sefydlog;
 - (b) gwneud addasiadau eraill i'r rhai o blith ei reolau sefydlog sy'n ymwneud â rheoli staff.
- (2) Yn yr adran hon nid yw “rheoli staff” yn cynnwys penodi staff neu ddiswyddo staff neu gymryd camau disgyblu eraill yn erbyn staff.

11 Awdurdodau lleol i benodi pwyllgorau gwasanaethau democrataidd

- (1) Rhaid i awdurdod lleol benodi pwyllgor (“pwyllgor gwasanaethau democrataidd”)—
 - (a) i arfer swyddogaeth yr awdurdod lleol o dan adran 8(1)(a) (“dynodi pennaeth gwasanaethau democrataidd”),
 - (b) i adolygu pa mor ddigonol yw'r ddarpariaeth gan yr awdurdod o ran staff, llety ac adnoddau eraill i gyflawni swyddogaethau gwasanaethau democrataidd, a
 - (c) i lunio adroddiadau a gwneud argymhellion i'r awdurdod mewn perthynas â'r ddarpariaeth honno.
- (2) Mater i bwyllgor gwasanaethau democrataidd ei benderfynu yw sut i arfer y swyddogaethau hynny.

12 Aelodaeth

- (1) Mae awdurdod lleol i benodi aelodau o'i bwyllgor gwasanaethau democrataidd.
- (2) Rhaid i awdurdod lleol sicrhau—
 - (a) bod pob aelod o'i bwyllgor gwasanaethau democrataidd yn aelod o'r awdurdod;
 - (b) nad oes mwy nag un o aelodau ei bwyllgor gwasanaethau democrataidd yn aelod o weithrediaeth yr awdurdod;
 - (c) yn achos awdurdod lleol sy'n gweithredu gweithrediaeth arweinydd a chabinet (Cymru), nad yw'r arweinydd gweithrediaeth yn aelod o'i bwyllgor gwasanaethau democrataidd.
- (3) Ni fydd penodi person yn aelod o bwyllgor gwasanaethau democrataidd yn cael unrhyw effaith os bydd aelodaeth y pwyllgor yn mynd yn groes i is-adran (2) yn union ar ôl ei benodi (p'un ai yn rhinwedd y penodiad ai peidio).
- (4) Mewn achos pan fo un person neu ragor, ar adeg neilltuol, i'w wneud neu i'w gwneud yn aelod neu'n aelodau o bwyllgor gwasanaethau democrataidd, neu i beidio â bod yn aelod neu'n aelodau o bwyllgor gwasanaethau democrataidd, mae'r newidiadau hynny yn yr aelodaeth i'w hystyried wrth benderfynu a fyddai aelodaeth y pwyllgor yn mynd yn groes i is-adran (2).
- (5) Mae pwyllgor gwasanaethau democrataidd i awdurdod lleol i'w drin fel corff y mae adran 15 o Ddeddf Llywodraeth Leol a Thai 1989 (dyletswydd i ddyrannu seddau i grwpiau gwleidyddol) yn gymwys iddo.

13 Is-bwyllgorau

- (1) Caiff pwyllgor gwasanaethau democrataidd—
 - (a) penodi un neu ragor o is-bwyllgorau, a
 - (b) trefnu i unrhyw un neu ragor o'i swyddogaethau gael ei chyflawni neu eu cyflawni gan is-bwyllgor o'r fath.
- (2) Ni chaiff is-bwyllgor i bwyllgor gwasanaethau democrataidd gyflawni swyddogaethau ac eithrio'r rhai a roddwyd iddo o dan is-adran (1)(b).

14 Trafodion etc

- (1) Mae awdurdod lleol i benodi'r person sydd i gadeirio'r pwyllgor gwasanaethau democrataidd (a rhaid iddo beidio â bod yn aelod o grŵp gweithrediaeth).
- (2) Os nad oes unrhyw grwpiau gwrthblaid, caiff y person sydd i gadeirio'r pwyllgor gwasanaethau democrataidd fod yn aelod o grŵp gweithrediaeth ond rhaid iddo beidio â bod yn aelod o weithrediaeth yr awdurdod lleol.
- (3) Mae pwyllgor gwasanaethau democrataidd i benodi'r person sydd i gadeirio unrhyw is-bwyllgor i bwyllgor o'r fath.
- (4) Caiff pob aelod o bwyllgor gwasanaethau democrataidd, neu o is-bwyllgor i bwyllgor o'r fath, bleidleisio ar unrhyw gwestiwn y mae'n dod i ran y pwyllgor i benderfynu arno.
- (5) Caiff pwyllgor gwasanaethau democrataidd i awdurdod lleol, neu is-bwyllgor i bwyllgor o'r fath—
 - (a) ei gwneud yn ofynnol i aelodau a swyddogion yr awdurdod ddod ger ei fron i ateb cwestiynau, a
 - (b) gwahodd personau eraill i fynychu cyfarfodydd y pwyllgor.
- (6) Mae'n ddyletswydd ar unrhyw aelod o awdurdod lleol neu unrhyw swyddog i awdurdod lleol i gydymffurfio ag unrhyw ofyniad a osodir o dan is-adran (5)(a).
- (7) Nid yw person yn cael ei orfodi gan is-adran (6) i ateb unrhyw gwestiwn y byddai ganddo hawl i wrthod ei ateb mewn achos llys yng Nghymru a Lloegr neu at ddibenion achos llys o'r fath.
- (8) Mae pwyllgor gwasanaethau democrataidd, neu is-bwyllgor i bwyllgor o'r fath, i'w drin fel pwyllgor, neu is-bwyllgor, i brif gyngor at ddibenion Rhan 5A o Ddeddf Llywodraeth Leol 1972 (cael mynd i gyfarfodydd a chael gweld dogfennau awdurdodau, pwyllgorau ac is-bwyllgorau penodol).
- (9) At ddibenion is-adrannau (1) a (2), mae i'r ymadroddion “grŵp gweithrediaeth” a “grŵp gwrthblaid” yr un ystyr ag yn adran 75.

15 Cynnal cyfarfodydd: pa mor aml

- (1) Rhaid i bwyllgor gwasanaethau democrataidd gyfarfod unwaith ym mhob blwyddyn galendr.
- (2) Rhaid i bwyllgor gwasanaethau democrataidd i awdurdod lleol gyfarfod hefyd—
 - (a) os yw'r awdurdod lleol yn penderfynu y dylai'r pwyllgor gyfarfod, neu

Statws This is the original version (as it was originally enacted).

- (b) os yw traean o leiaf o aelodau'r pwyllgor yn hawlio cyfarfod drwy gyfrwng un neu ragor o hysbysiadau ysgrifenedig a roddir i'r person sy'n cadeirio'r pwyllgor.
- (3) Mae dyletswydd ar y person sy'n cadeirio pwyllgor gwasanaethau democrataidd i sicrhau bod cyfarfodydd y pwyllgor yn cael eu cynnal fel y mae is-adrannau (1) a (2) yn ei gwneud yn ofynnol.
- (4) Nid yw'r adran hon yn atal pwyllgor gwasanaethau democrataidd rhag cyfarfod ac eithrio fel y mae'r adran hon yn ei gwneud yn ofynnol.

16 Cyflawni swyddogaethau

- (1) Ni chaiff pwyllgor gwasanaethau democrataidd arfer unrhyw swyddogaethau ac eithrio ei swyddogaethau o dan y Bennod hon.
- (2) Wrth arfer unrhyw un neu ragor o'i swyddogaethau, neu benderfynu ai i'w harfer, rhaid i bwyllgor gwasanaethau democrataidd, neu is-bwyllgor i bwyllgor o'r fath, roi sylw i ganllawiau a roddwyd gan Weinidogion Cymru.

17 Terfynu aelodaeth pan fo person yn peidio â bod yn aelod o awdurdod

- (1) Mae'r adran hon yn gymwys i berson (P)—
 - (a) a benodir yn aelod o bwyllgor gwasanaethau democrataidd awdurdod lleol, neu o is-bwyllgor i bwyllgor o'r fath, a
 - (b) sy'n aelod o'r awdurdod ar adeg y penodiad hwnnw.
- (2) Os yw P yn peidio â bod yn aelod o'r awdurdod, mae P hefyd yn peidio â bod yn aelod o'r pwyllgor neu'r is-bwyllgor gwasanaethau democrataidd.
- (3) Ond nid yw is-adran (2) yn gymwys os yw P—
 - (a) yn peidio â bod yn aelod o'r awdurdod oherwydd iddo ymddeol, a
 - (b) yn cael ei ailethol yn aelod o'r awdurdod heb fod yn hwyrach na diwrnod ei ymddeoliad.
- (4) Mae is-adran (3) yn ddarostyngedig i reolau sefydlog yr awdurdod neu rai'r pwyllgor neu'r is-bwyllgor gwasanaethau democrataidd.

18 Adroddiadau ac argymhellion gan bennaeth y gwasanaethau democrataidd

- (1) Rhaid i bennaeth gwasanaethau democrataidd ar gyfer awdurdod lleol, cyn gynted ag y bo'n ymarferol ar ôl llunio adroddiad neu wneud argymhelliad o dan adran 9(1) (h), anfon at bob aelod o bwyllgor gwasanaethau democrataidd yr awdurdod gopi o'r adroddiad neu o'r argymhelliad.
- (2) Rhaid i bwyllgor gwasanaethau democrataidd ystyried, mewn cyfarfod a gynhelir heb fod yn fwy na thri mis ar ôl i gopiâu o'r adroddiad gael eu hanfon gyntaf at aelodau'r pwyllgor, unrhyw adroddiad neu argymhelliad a anfonir at aelodau'r pwyllgor o dan yr adran hon.

19 Adroddiadau ac argymhellion gan bwyllgorau gwasanaethau democrataidd

- (1) Rhaid i bwyllgor gwasanaethau democrataidd ar gyfer awdurdod lleol, cyn gynted ag y bo'n ymarferol ar ôl iddo lunio adroddiad neu wneud argymhelliad o dan adran 11(1)

Statws This is the original version (as it was originally enacted).

(c), drefnu bod copi ohono'n cael ei anfon at bob aelod o'r awdurdod nad yw'n aelod o'r pwyllgor.

- (2) Rhaid i awdurdod lleol ystyried unrhyw adroddiad neu argymhellion mewn cyfarfod a gynhelir heb fod yn fwy na thri mis ar ôl i gopïau o'r adroddiad neu'r argymhelliad gael eu hanfon gyntaf at aelodau'r awdurdod.

20 Swyddogaethau awdurdod lleol nad ydynt i'w dirprwyo

Nid yw swyddogaethau awdurdod lleol o dan adrannau 8(1), 11, 12(1) a (2), 14(1), 15(2)(a) a 19(2) i'w dirprwyo o dan adran 101 o Ddeddf Llywodraeth Leol 1972.

21 Swydd pennaeth gwasanaethau democrataidd i fod yn swydd o dan gyfyngiadau gwleidyddol

(1) Diwygir adran 2(1) o Ddeddf Llywodraeth Leol a Thai 1989 fel a ganlyn.

(2) Ym mharagraff (f) hepgorer “and”.

(3) Ar ôl “delegated” ym mharagraff (g) mewnosoder—

“; and

(h) the head of democratic services designated under section 8 of the Local Government (Wales) Measure 2011”.

PENNOD 3

DEHONGLI

22 Ystyr “aelod”

Mae cyfeiriad yn y Rhan hon at aelod o awdurdod lleol yn cynnwys cyfeiriad at aelod gweithrediaeth etholedig (o fewn ystyr adran 39(4) o Ddeddf Llywodraeth Leol 2000).